

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap/
Ruotsin yhteiskuntasuojelu- ja valmiusviranomaisen
[registrator\(at\)msb.se](mailto:registrator(at)msb.se)

6.11.2017

KÄÄNNÖS

Lausuntopyyntö 2017-10-13, Diaarinr 2017-6729, Översyn av områden med betydande översvämningsrisk/Merkittävän tulvariskialueiden tarkastelu

LAUSUNTO MERKITTÄVIEN TULVARISKIALUEIDEN TARKASTELU- RAPORTISTA

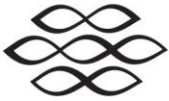
Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio kiittää lausuntopyynnöstä ja viittaa Suomen ja Ruotsin väliseen rajajokisopimukseen (Laki 2010:897 Ruotsissa) ja haluaa nostaa seuraavat seikat esille:

Rajajokisopimuksella on perustettu kansainvälinen vesienhoitoalue, joka käsittää Tornion-Muonionjoen vesistöalueen. Sopimuksella on laitettu täytäntöön sekä vesiputedirektiivi että tulvasuojeludirektiivi. Tornion-Muonionjoen vesienhoitoalue on ensisijainen hallintayksikkö molemmissa direktiiveissä.

2010 Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen keskeisenä tarkoituksena on rajanylittävä yhteistyö sekä ohjelmien, suunnitelmien ja toimenpiteiden yhteensovittaminen maiden välillä sopimuksen soveltamisalueella (artiklat 1,2 ja 6). Sopimuksella luotiin puitteet tulvasuojeludirektiivin toimeenpanolle Tornion-Muonionjoen vesistöalueella. Tulvavahinkoja ehkäistään rajanylittävällä yhteistyöllä.

Komissio voi todeta, että raportista ei käy ilmi miten ne veloitteet, jotka tulevat tulvasuojeludirektiivistä on täytetty, esim. mitä hallintayksikköä tarkastelussa on käytetty, miten toisen osapuolen informointi on tapahtunut sekä miten alustavan arvioinnin yhteensovittaminen maiden välillä on tehty. Ne seikat, jotka johtuvat rajajokisopimuksesta eivät lainkaan näy Ruotsin yhteiskuntasuojelu- ja valmiusviranomaisen merkittävien tulvariskialueiden alustavassa tarkastelussa.

Rajanylittävää yhteistyötä ja yhteensovittamista on tehty vuodesta 2010 ja jo aiemmin vuosikymmenten ajan. Kahdenkymmenen vuoden ajan jääpadoista johtuvaa tulvariskiä on ennaltaehkäisty jääsahauksella Tornionjoella ja jokisuulla. Jäänsahaus on totutettu yksinomaan Suomen valtion rahoituksella. Jääpadot ovat olleet ja ovat edelleen suurin riskitekijä merkittäville tulvavahingoille vesistöalueella. Suomen tulossa olevan hallintorakenneuudistuksen myötä Suomessa vastuu jääpatojen ennaltaehkäisystä jäänsahauksin siirtyy kunnille. Komissio korostaa, että jäänsahauksen kustannusvastuukysymys tulee käsitellä hyvissä ajoin ennen vuoden 2019 kevättä Suomen ja Ruotsin kansallisten tulvasuojelusuunnittelun hallinnoinnin vastuuviranomaisten sekä yhdessä Haaparannan ja Tornion kuntien kanssa.

Yhteistyö Haaparannan kunnan ja Tornion kaupungin (jotka molemmat ovat nyt tulvariskialueiksi tunnistettuja), yhteiskuntasuojelu- ja valmiusviranomaisen, Norrbottenin lääninhallituksen ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä rajajokikomission kesken on ollut tällä suunnittelukaudella jatkuvaa ja tuloksellista. Tänä vuonna ensimmäisen kerran asukkaille sekä Haaparannalla että Torniossa on laadittu *Opas Torniojokilaakson asukkaille - Omatoiminen tulviin varautuminen* lääninhallituksen, ELY-keskuksen ja rajajokikomission yhteistyönä.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset pohjoisilla alueilla ja Arktiksessa, missä suurin osa Tornion-Muonionjoen vesistöaluetta sijaitsee, tulevat selvästi voimistumaan eteläisempiin leveyspiireihin verrattuna. Ilmastonmuutoksesta johtuen virtaamien ääriolosuhteet tulevat lisääntymään. Tämän vuoksi varautuminen epätavallisiin tulvatilanteisiin epätavallisina vuodenaikoina on vesistöalueen kannalta erityisen tärkeää.

Komission näkemys on, että Haaparannan tulisi myös jatkossa olla nimetty tulvariskialueeksi johtuen mm. jääpatoriskistä ja aikaisemmista merkittävistä tulvista alueella huolimatta siitä, että Haaparanta ei täytä kaikkia Ruotsin kansallisia tulvariskikriteereitä.

Rajajokisopimuksen artiklan 10 mukaan rajajokikomission tulee mm. seurata sopimuksen soveltamista ja lupakäytäntöä. Rajajokikomissio kehottaa lausunnolla olevaan aineistoon viitaten Ruotsin yhteiskuntasuojelu- ja valmiusviranomaista huomioimaan Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen arvioidessaan kansainvälisen vesistöalueen tulvariskiä.

Johan Antti
puheenjohtaja

Timo Jokelainen
varapuheenjohtaja

Virve Sallialmi
sihteeri

TIEDOKSI

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Norrbottenin lääninhallitus
Haaparannan kunta
Tornion kaupunki
Maa- ja metsätalousministeriö
Miljö- och energidepartementet, Ruotsi